D·N
26/6 1951

Militärt stöd till FN

En internationell organisation måste ha militära maktmedel för att trygga freden och vid krig betvinga en angripare, det är uppenbart för alla. Då Nationernas förbund stiftades utgick man också från att förbundet skulle kunna ingripa genom militära aktioner. Förenta nationernas stadga är på denna punkt ännu klarare. I artikel 43 utfäster sig medlemmarna "att, på säkerhetsrådets anmodan och enligt särskilt avtal eller särskilda avtal, ställa till rådets förfogande de väpnade styrkor . . . som är nödvändiga för upprätthållande av internationell fred och säkerhet". Denna bestämmelse har emellertid som så många andra blivit en dödd bokstav, eftersom Ryssland genom sin vetorätt lamslagit säkerhetsrådets verksamhet.

Koreakriget har emellertid på denna punkt medfört en ändring, såtillvida som vissa ansatser gjorts att omsätta den internationella solidaritetens princip i praktiken. Utom Förenta staterna har inte mindre än 15 medlemsstater ställt militär till förfogande i Korea i anslutning till FN:s uppmaning. Till de stater som så handlat hör Australien, Belgien, Kanada, Frankrike, Grekland, Nederländerna, Turkiet, Sydafrika och England. I regel har de utsända styrkorna inte varit betydande, men i några fall har deras rent militära insatser varit av påtagligt värde; främst gäller detta, utom naturligtvis USA, England och Turkiet.

Frågan om en militär aktion mot en fredsbrytare behandlas även i Achesonplanen, som i oktober 1950 antogs av Förenta nationernas generalförsamling. Genom denna plan blir det möjligt för generalförsamlingen att rekommendera medlemsstaterna vissa åtgärder då säkerhetsrådet på grund av vetorätten inte kommer till något resultat. I planen ingår en anmodan till medlemsstaterna att "inom sina nationella väpnade styrkor upprätta avdelningar som är övade och organiserade på sådant sätt att de snabbt kan trädа i tjänst såsom en enhet eller flera enheter inom de Förenta nationerna". För att en aktion på denna grundval skall komma till stånd krävs rekommendation av säkerhetsrådet eller generalförsamlingen. Då Achesonplanen antogs intog den svenska statsledningen en klart positiv ståndpunkt. Utrikesministern framhöll i ett längre anförande att det praktiska värdet av upprättandet av dylika militära enheter var svårt att bedöma, men anslöt sig samtidigt beslutet till principen: "emellertid skulle begränsade bidrag från ett stort antal militärt svaga stater kunna ha sådan betydelse och psykologisk betydelse långt utöver aktionens rent militära värde". Vid misstänka att uppsvoret med frågan i realiteten berodde på att regeringen ville ha den svenska värnpliktslagen att skylla på därest en hänvändelse om stöd till FN i Koreakriget framförde. Det bör sägas ifrån att denna taktik, oberoende av ställningstagandet i själva sakfrågan, är motbjudande: antingen bör man säga nej till tanken på militära aktioner i FN:s regi, eller också bör man genomföra de inrikespolitiska åtgärder som behövs för att en dylik aktion skall komma till stånd.

Vad sakfrågan beträffar behöver blott framhävas att FN är hjälplöst utan militära maktmedel och att, såsom utrikesministern framhöll för några månader sedan, även bidrag från små stater kan bli av betydelse i denna sak. Det i våras framlagda förslaget från arméledningen sida borde därför snarast möjligt förverkligas. Om vi inte på annat sätt bidrar till den internationella solidariteten, så kan vi inte heller, då vi själva kommer i fara, åberopa oss på denna solidaritet. Tyvärr finns det anledning att anta att de svenska statsmakterna under betygande av principens värde i praktiken kommer att söka undandra sig de förpliktelser som de själva förklarat ofrånkomliga.

Den snedbelastade försvarsstaben

Vid det senaste OB-valet spelade det en stor, kanske en avgörande, roll att försvarsstaben är så organiserad att det anses ytterligt svårt för en flygare eller sjöofficer att överta den högsta posten. Kandidatvalet blev med andra ord begränsat till några armeofficerare — själva konstruktionen av den centrala staben premierar armén. Enligt många mening är detta en stor olägenhet. Ny Militär Tidskrift har också nyligen understrukit att en sådan inskränkning av personvalet åskådliggör att försvarsgrenarna i själva verket inte är likställda: stabens ledning och organisation präglas av en uppenbar snedbelastning till armens fördel: för försvarsgrenarna gemensamma ärenden har "nästan undantagslöst handlagts av arméns representanter". Tidskriften konstaterar ett utbrett misstroende mot denna ordning och förordar en omreglering, så att arméns operativa ärenden flyttas över till arméstaben, alldeles som i fråga om marinstaben och flygstaben. Försvarsstaben skulle koncentreras på "fundamentala problem", på huvudplaneringen.

En representant för försvarsstaben, major Göransson, svarar nu i tidskriftens senaste häfte med att kräva en koncentrationsrörelse av rakt motsatt innebörd, en överföring av alla operativa ärenden till försvarsstaben. Han tycker att försvarsgrenarnas oavhängighet går alldeles för långt. Flygchefen exempelvis utarbetade förslag om 50 procents ökning av jaktflyget utan kontakt med försvarsstaben. Också i andra fall har man lagt fram förslag till regeringen eller till parlamentariska kommittéer "utan nödvändig samordning". Tydligen företräder major Göransson de på armehåll omhuldade likriktningsträvandena med större iver än de flesta.

Det är emellertid inget fel, utan en fördel att statsmakterna får tillfälle att pröva självständiga förslag från de olika vapnen. Då är det lättare att uppnå en ändamålsenlig samordning. En mastodontisk försvarsstab som behärskar arméns dominans är så långtifrån ett ideal att en utveckling i motsatt riktning borde påskyndas. Riksdagen har ju också flera gånger begärt initiativ från regeringens sida, men hittills utan synbart resultat. För övrigt — vi har ju ett högkvarter, bestående av ÖB, försvarsstab och försvarsgrenschefer. Det är motsvarigheten till de allierades ansordning på krigsskådeplatserna och till förhållandena på Atlantpaktens olika försvarsområden. Det måste vara riktigt att varje försvarsgrenschef kan göra sin röst hörd med förslag och kritik i operativa ärenden, i krig vid operativa beslut. Flyg och flotta är inte bara hjälpvapen åt armén. Det är ett grundfel i den nuvarande sammansättningen av försvarsstaben att armén tilldelas en överordnad plats. Femtonårig erfarenhet ligger bakom den redaktionella kritiken i Ny Militär Tidskrift.

PRESSGRANNAR

Skall FN-soldariteten tas på allvar, så borde det vara självklart att uppmaningen till alla medlemsstater att komma med militära hjälpsändningar måste besvaras positivt, inte avvisande eller undvikande, skriv... den oavhängiga danska tidningen Information.

USA har analyserat hoarst noveldyrden ved FNs aktion i Korea, at krigsfarevæg i de fleste stjne er blevet rent amerikansk, hvad man i MacArthurs tid vel ingenlunde havde ikke meget imod . . . Men det er ikke det bedste varsel, at FN-generalsekretæren maa svare amerikanerne eller udsende sit budskab fra et medlemsland, som i hvert fald ikke sender troppet. Danmark sit medlemskab i FN fuldt alvorligt, saaledes som alle politiske partier, undtagen det kommunistiske, haevder, at de gør, kan der ikke gives nogen formelig forklaring paa, at der ikke stilles tropper til raadighed.

Det staar ikke skrevet, hverken i menneskerettighederne eller i FNs charter, som vi har underskrevet, at amerikanere, englaendere, australiere osv. skal loese FNs opgaver, hvis de selv med en hjelpe fra Rød Kors. Selv den dygtigste radikale politiker vil faa svaert ved at klare de vanskeligheder, som er opstaaet for tilhaengere af FN efter at den internationale organisation fra skrift of tale er gaaet over til handling. At vaere pacifist og tilhaenger af medlemskab i FN med de forpligtelser, der kan følge med, vil sprænge folk, som det skotskerinede kappe kaemaleonen.

Det är bara ett fromt önskemål att få ett nämnvärt större antal FN-stater än hittills att aktivt engagera sig i Koreakriget, säger Morgon-Tidningen (s) bestämt.

Även om åtskilliga FN-stater kommer att förklara sig vara villiga att efter mätet av sin förmåga sända trupper till Korea, så är denna förmåga för i varje fall de mindre staterna så ringa att den saknar större reellt värde . . . Tändre truppstyrkor från skilda länder, med skiftande bevapning och utbildning, kommer endast att orsaka besvär och oreda.

Om denna inställning är regeringens, vilken var då avsikten med de direktiv som i fjol gavs militärmyndigheterna att utforma planer för en svensk FN-styrka? — Expressen (fp) gör detta inpass:

Och hur kommer det sig att försvarsdepartementet den 6 april i år ansav som skäl till att dessa planer inte vidarebefordrades till riksdagen att organisationsformen och kostnaderna krävde tyrgare övervägande? Anser man att tanken på en svensk avdelning deals över huvud saknar praktiskt innehåll, vad skall det då tjäna till att skrämbart markera ett intresse och en förmåga som inte finns? Skall det vara ett medel att öka respekten för den svenska FN-politiken?

Regeringens uppträdande på skilda stadier utmärkes av en påfallande brist på konsekvens och en lika stor brist på uppriktighet.

Midsommardagen skall lässas fast vid en lördag. Marie bebådelsedag byts ut mot en fast frilördag på höstsn. Ingen som hälder på det rationella lär ha något att invända så länge, men Upsala Nya Tidning (fp) vill att stadningen skall bli lite grundligare. För att låsa fast jul och påsk och andra stor helger får emellertid ett litet land som värt finns sig i att söka sällskap med de stora:

Hopplöst? Visst inte! En verklig simundervisning omfattas med intresse på många håll, inte minst inom katolicismen. Och inte ens engelsmännens konservativa i sådana här ting är längre vad den har varit — de funderar reutve på att förenkla sin världsberömda mynträkning så att det skall gå till pence på shilling—ten i stället för tolv. När deras klocka hunnit ända dit behöver inte vi dra om för att stöta på hoe de internationella organ som har almanackafrågorna liggande i någon skrivbordslåda.

En uppgift som ser ut att passa för Unesco.

Regeringen har mer uppenbart än tidigare blivit angelägen att för sin egen skull hävda sin prestige, anmärker Sven Wedén, ungdomsförbundsledaren, i tidskriften Folkpartiet. Han ger några exempel:

Statsministerns spirande vana att i likhet med äldre tiders kungliheter tala om sig själv i tredje person för att därmed förlåna sina åsikter en större tyngd — "statsministern anser", "landets statsminister har förklarat" — måste väl tas som ett uttryck härför . . . I verkligheten förhåller det sig så att statsministern — trots sitt ibland ostentativa framhävande av ämbetets höghet — icke förmått i tillräcklig utsträckning handla som statens — och icke partiets — högste förtroendeman. Däri ligger den reella anledningen till splittringen i de stora frågor na. Men förvisso är också en del av orsakerna till de Erlanders bekymmer att söka däri att icke heller partiledaren under de senaste månaderna gjort någon succé. Det är långt ifrån en sammanvetsad, obestridt kvalificerad skara bana parti nu placerar i Kunglig Majestäts kanslı. Det är i stället en grupp, inom vilken de två stora finansministern och socialministern, befinna sig i en knappast ens nödtorftigt överskyld motsatsställning till varandra och inom vilken den dåliga återväxten hos den tredje socialdemokratiska generationen satt tydliga spår.

Det är på statsministern bördan faller att neutralisera och kompensera sådana slitningar och svagheter. Förhoppningen har glatt klart att hr Erlander icke blottlis lyckats med detta:

För statsministern, vars prestige från ett svagt utgångsläge tidigare snarast befunnit sig i stigande, betecknar värsensionen därför ett tydligt bakslag.

SSUH:s femtiförsta förbundsmöte är avslutades på tisdagen. Till förbundsordförande nyvaldes ekon. stud. Hans Lagerklint, Stockholm, efter fil. kand. Ragnar Berglind, Uppsala. Till ledamöter i centralstyrelsen nyvaldes pol. stud. Bo Falk, Stockholm, stud. Ola Ullsten, Umeå, stud. Anders Jansson, Kiruna, och stud. Bo Myrenberg, Sundsvall. Bland besluten märktes en avgiftshöjning över hela linjen.

(TT, Visby.)

Epifanisterna
kriget och Nietzsche

Ebbe Linde forsätter och avslutar här sin presentation av den nya pariskska diskussionsgruppen epifanismen. Ett ingående artikel var införd den 20 juni.

EPIFANISMEN besitter sin politiska front, såsom den har sin antimetafysiska, och därmed antiexistentialistiska; och det lustiga är att de båda frontavsnitten flyter in i varandra. Epifanisten vägrar att bli pessimist och vägrar trots atombomben att upprepa den stolta tesen från fordom att kriigen hör till människoheternas barnsjukdomar. Han framhäller mot tesen om människans undergång inför sin egen tekniska apparat (modell "Trollkarlens lärling") att det i alla fall tills vidare är människor som måste fälla bomberna, om några skall bli fällda, och att utebliven fällning, internationell förståelse lika väl som H-bomberna framställning är ett tekniskt problem. Ett psykoteknikskt problem. Och att psykotekniska problem, även i maskala, i princip inte är mer olösliga än de kemiskt-tekniska, även om de i en viss fas kan bereda stora svårigheter. Demonstrera med appeller "Aldrig mera krig!" är visserligen lika meningslöst som att gå krig med plakat "Aldrig mera krälta!". Man får analysera problemet och sätta in propagandan för de avgörande detaljerna.

Tre huvudorsaker urskiljer epifanisterna bakom krigets fenomen. Först och främst att freden är för trång. Aggression och stora samfällda handlingslinjer stängs in i vardagslentrianens dödande enahanda. Då kommer kriget som en medvetet fruktad, men omedvetet önskad avlösning, väcker enorma slumrande självsenergier, skapar kamratskap och gemensamma handlingsmål efter stora linjer, tillfredsställer destruktionsdrift och gör samkönet åt att slita tryckande band; bringar lidande och livsfara, men i detsamma livsglädje. Det är en synpunkt som var välbekant för oss i det gamla Clarté och mycket diskuterad mellan världskriget, fast den sedan inför de oerhörda folklidandena i det andra kom att tystna och kom bort, inte för att den var vederlagd, men för att den blev betraktad som alltför hemsk och oanständig. Med hänsyn till att Perruchot själv som flera av hans närmaste män var med i motståndsrörelsen får hans ord dock en särskild vikt; jag citerar ur hans bok "L'Epiphanisme": "Det är ett uppenbart faktum att motståndsrörelsen aldrig hade fått den omfattning den fick, om patriotismen varit den enda andliga kraft som den mobiliserade. Men denna högst speciella krigsform med dess ständiga kurragömmalek med fienden, det mystiska hemligheimakeri som man simmade i, den obestämda och ständiga fara som man hotades av, dubbelspelet och det fria livet med dess robinsonader i skogar och berg, allt detta utövade en sällsam lockelse och kunde inte annat än tjusa otillfredsställda hjärtan." Och han hänvisar, för andra faser av krigets lockelse, till självbekännelser av Malraux, Bridoux, Apollinaire och René Quinton.

Det gäller alltså att grundligt ongestalta freden. Idrottsrörelse, bio och detektivlektyr är avledare, men räcker inte längre; en sorts nödfallsonani där vad som behövdes är en ny stor kärlek.

En annan krigets grundorsak som epifanisterna finner är den ekonomiska, särskilt de perspektiska kapitalistiska överproduktionskriserna. På denna punkt stämmer deras analys med marxisternas. En tredje är mera originell. Man ställer vid skampålen ideologin om ideologierna: denna moderna tvångsföreställning att en människa måste vara antingen-eller, nödvändigt träffa ett val (vilka alternativ som än slängs till henne), fatta parti och vara att fattade parti trogen in i döden. Här går fronten som man märker inte bara mot nationalismen, utan också mot kommunismen och existentialismen. Det vore kanske litet för mycket sagt att epifanisterna skyller kriget på existentialisterna. Men man skyller det i alla högsta grad på den kallt logistiska och antitetiska livssyn för vilken man finner existentialismen vara den mest utpräglade moderna representanten.

Och här kommer Nietzsche in. Näst Freud och Einstein (den relativistiska tankens Napoleon) är det ingen tankens hero som epifanisterna så betraktar som sin föreläpare och banbrytare. Men det är inte de vanligast beaktade sidorna i Nietzsches förkunnelse som man hyllar högst. Inte den maktdyrkarkära som fängslade Hitler och som Melker Johnson har givit en så övertygande dokumentering av. Inte heller så mycket revolten mot kristendomen. På den punkten är epifanisterna tolerantare. Man anser visserligen kristendomen osann (i Hedenius mening) och fullständigt föråldrad som ledstjärna för en tänkande mutidsmänniska, men vill trots slavmoralen tillerkänna den ett stort mentalhygieniskt värde för massorna och i det förflutna. Nej, det som tycks tända mest hos Nietzsche, det är dels det anarkistisk-individualistiska drøget, hans polemik mot staten, fast Perruchot värjer sig mot etiketten anarkist, dels lustigt nog Nietzsches skamronanen förakt för Sokrates, logikens petit-maître i det apollinisk-dionysiska skådarlandet. Det går så bra parallellt med Perruchots egna utfall mot logismen och metafysikens (han skriver själv summariskt: filosofina) moderna tyranni. Och det är lätt att höra att förhonm är Nietzsches Sokrates lika med Sartre.

Medan Sartre vill fota den individuella handlingsmoralen på logikens och konsekvensens enda bud, så hävdar Perruchot handlingens primat framför schematiseringarna och människans rätt att följa sina impulser och även vara inkonsekvent. Att för alltid låta binda sig av val som träffats i det förflutna epifanisterna inte logiskt, utan estetiskt. Liksom den skapande konstnären griper ut element ur den mångfaldiga yttre verkligheten och sammanför dem så att de ger honom själv — och oss — en skönhetsupplevelse, och därvid ena gången kanske underbyrcker element som han en annan gång i kompensatorisk strävan låter dominera, så har varje människa att gripa ut ur sina handlingsmöjligheter vad hon känner sig behöva för att forma ett gott och skönt liv. Och man kan därvid inte fordra att hon skall skapa på samma sätt vid varje tillfälle, lika litet som att en konstnär skall bilda alla sina verk efter samma schema. Den inre enhet som säger oss att de mest olikartade verk av samme författare är konstnär ändå hör ihop ligger djupare än vad en ytlig analys kommer på; den är i grund och botten ett mysterium.

Där innerst i min ande bor en gnista,
Att lyfta den i dagen blev mitt mål,
Min levnads liv, mitt första och mitt sista.

Perruchot skulle utan vidare underskriva dessa Heidenstams ord. Han har gång på gång kommit tillbaka till samma bild. På den syftar också själva namnet på rörelsen (grek. epifaineïn = bringas i dagen, lysa upp). Det är det "inre ljuset" som kättaren Simon Magus åberopar som människans enda rättesnöre i den apokryfiska bibeln som kallas "Petri gärningar". Perruchot medger också själv vidare att hans åskådning på denna avgörande punkt är magisk-mystisk.

HENRI Perruchot är vid detta laget 34 år, en magor och senig, intelligent ung man, utan tvivel en organisatorisk talang och så fylld av bergvits tro på sin egen omvälvande betydelse att somliga kunna bli förbryllade av honom. Han har gång på gång kommit tillbaka till samma bild. På den syftar också själva namnet på rörelsen (grek. epifaineïn = bringas i dagen, lysa upp). Det är det "inre ljuset" som kättaren Simon Magus åberopar som människans enda rättesnöre i den apokryfiska bibeln som kallas "Petri gärningar". Perruchot medger också själv vidare att hans åskådning på denna avgörande punkt är magisk-mystisk.

Perruchot är vid detta laget 34 år, en magor och senig, intelligent ung man, utan tvivel en organisatorisk talang och så fylld av bergvits tro på sin egen omvälvande betydelse att somliga kunna bli förbryllade av honom. Han har gång på gång kommit tillbaka till samma bild. På den syftar också själva namnet på rörelsen (grek. epifaineïn = bringas i dagen, lysa upp). Det är det "inre ljuset" som kättaren Simon Magus åberopar som människans enda rättesnöre i den apokryfiska bibeln som kallas "Petri gärningar". Perruchot medger också själv vidare att hans åskådning på denna avgörande punkt är magisk-mystisk.

DAGENS NYHETER

TEGELBACKEN, STOCKHOLM 1
Telefon 22 40 00
Telegramadress: *Dagnyheter*, Postgiro 1 11 15 (för annonser) nummer) 1617 (för prenumeration)

Chefredaktör: *Herbert Tingsten.* (Träffas säkrast kl. 15.30—16.30)
Politisk huvudredaktör: *Leif Kihlberg.*
Redaktionschef och ansvarig utgivare: *Sten Hedman.*
Dagens Nyheters Aktiebolag: Verkst. direktör: *Helge Hedborn.*

PRENUMERATIONSPRISER
A—Stockholmsupplagan

	Stor-Stbhms tidningsområde	Övriga landet
Månad	kr. 8:75	kr. 8:50
Kvartal	„ 26:25	„ 26:—
Halvår	„ 52:—	„ 51:50

ANNONSPRISLISTA
daterad 1/1 1951 tillhandahålles på begäran.
Dagens Nyheters tryckeri, Stbhm.

© Tingstensamlingen Publicerad med tillåtelse av Dagens Nyheter AB.